

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

Факультет психології та соціального захисту

Кафедра практичної психології та педагогіки

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (СИЛАБУС)
«ПОРІВНЯЛЬНА ПРОФЕСІЙНА ПЕДАГОГІКА»**

Рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий)

Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка

Спеціальність (*спеціалізація*) 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями)

Освітня програма: Професійна освіта

Львів 2024

РОЗРОБНИК

Професор кафедри практичної психології та педагогіки
доктор педагогічних наук, професор

_____ Андрій ЛИТВИН
«22» 08 2024 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Начальник кафедри практичної психології та педагогіки
доктор психологічних наук,
професор

_____ Роксолана СІРКО
«22» 08 2024 р.

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми «Практична психологія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

_____ Андрій ЛИТВИН
«22» 08 2024 р.

ПОГОДЖЕНО

Заступник начальника факультету психології та соціального захисту,
кандидат педагогічних наук

_____ Ігор КОВАЛЬ
«22» 08 2024 р.

Розглянуто на засіданні кафедри практичної психології та педагогіки,
протокол від «22» 08 2024 № 1

Розглянуто Вченою радою факультету психології та соціального захисту,
протокол від «10» вересня 2024 року № 1

Актуалізовано:

Дата перегляду / внесення змін					
Підпис					
Ім'я, прізвище викладача					

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Порівняльна професійна педагогіка
Статус дисципліни	вибіркова
Рік навчання, семестр	2-й рік (3 і 4 семестр)
Мова викладання	українська
Викладач	Литвин Андрій Вікторович, д-р пед. наук, професор, професор кафедри практичної психології та педагогіки
Контактний телефон	0961271869
Електронна пошта	a.lytvyn@ldubgd.edu.ua
Сторінка курсу в ВУ	http://virt.ldubgd.edu.ua/course/
Консультації	Згідно розкладу консультацій кафедри практичної психології та педагогіки

2. Анотація до курсу

Місце дисципліни в програмі навчання. Навчальна дисципліна «Порівняльна професійна педагогіка» є однією із складових дослідницької та академічної підготовки докторів філософії (PhD) у Львівському державному університеті безпеки життєдіяльності. Зміст навчальної дисципліни «Порівняльна професійна педагогіка» розроблено відповідно до вимог сучасної педагогічної науки, викладено на основі дотримання принципів науковості й доступності, системності, логічності й послідовності, зв'язку теорії з практикою, індивідуалізації та ін. Навчальний матеріал дисципліни орієнтований на розвиток пізнавального інтересу до наукової діяльності, сприяє розвитку здатності орієнтуватися в сучасних тенденціях розвитку теорії і практики професійної освіти і навчання в Україні й за рубежом; формуванню дослідницьких умінь, які дозволяють порівнювати і критично оцінювати теорію та практику професійної освіти, прогресивних ідей зарубіжного досвіду (кращих практик) професійної освіти і навчання в сучасних умовах її розвитку; розвитку міжкультурної компетентності, яка забезпечує порівняльний аналіз і вирішення різних освітніх проблем у міжнародному контексті.

Викладається на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти та належить до вибірових дисциплін циклу загальної підготовки.

Предметом дисципліни «Порівняльна професійна педагогіка» є порівняльний аналіз основних концепцій вітчизняної та зарубіжної вищої освіти; наукового та загальнокультурного світогляду шляхом осмислення закономірностей розвитку педагогічної науки і систем освіти в різних країнах.

3. Мета і завдання курсу

Мета навчальної дисципліни – розвинути у майбутніх докторів філософії здатності орієнтуватися в сучасних тенденціях розвитку професійної педагогіки в Україні та за рубежом; формування умінь порівняльного аналізу концепцій професійної освіти та виявлення прогресивних ідей зарубіжного досвіду професійної освіти і навчання в умовах глобалізації, інтеграції та інтернаціоналізації освіти; визначення місця української системи професійної освіти у світовому освітньому просторі.

Завдання:

- виявлення глобальних закономірностей, принципових тенденцій розвитку професійної освіти з урахуванням їх специфічних проявів у різних країнах та культурах, зокрема, в країнах Європейського Союзу;
- визначення тенденцій розвитку порівняльної педагогіки як науки та оволодіння скарбницею порівняльних досліджень в Україні у вимірі розвитку світової компаративістики;
- визначення шляхів підготовки фахівців різних освітньо-кваліфікаційних рівнів у системах професійної освіти і навчання (формальної, неформальної, інформальної);
- формування умінь і навичок проведення порівняльного аналізу змісту, форм, методів роботи у закладах професійної освіти різного рівня з урахуванням соціально-економічних, культурних, політичних тенденцій та шляхів їх модернізації;
- аналіз шляхів реформування професійної освіти і навчання у контексті євроінтеграції;
- визначення шляхів підготовки педагогічного персоналу в різних освітніх системах.
- вивчення кращих практик підготовки педагогічного персоналу для систем професійної освіти і навчання та методична підготовка до проведення порівняльної оцінки і впровадження передового зарубіжного досвіду у вітчизняну практику професійної освіти.

Під час опанування навчальної дисципліни здобувач має досягти таких результатів:

Знати/знання (згідно ПР02. Володіти провідними концептуальними і методологічними засадами педагогічної науки, сучасної парадигмою освіти, теорії професійної освіти, методологією, методикою і методами науково-педагогічного дослідження, усвідомлювати актуальні проблеми, новітні досягнення та перспективні тенденції в педагогіці, педагогічній психології та професійній педагогіці в Україні та за кордоном; ПР03. Аналізувати розвиток педагогіки і професійної освіти в їх історичній ретроспективі, розуміти ієрархію цілей, структуру, зміст, методи, організаційні форми, технології та педагогічні умови професійної підготовки, знати нормативно-правову базу вітчизняної освітньої політики, завдання входження української освіти у світовий освітньо-науковий простір, вивчати й узагальнювати вітчизняну педагогічну спадщину та досвід фахової підготовки в зарубіжних закладах професійної освіти).

Уміти/уміння (згідно ПР04. Формулювати, досліджувати і вирішувати проблеми професійної підготовки фахівців із застосуванням основних теоретико-методологічних підходів, теорій і концепцій педагогічної науки, закономірностей і принципів професійної підготовки, особливостей організації освітнього процесу в закладах вищої, професійної (професійно-технічної) освіти з використанням новітніх засобів і технологій; ПР06. Кваліфіковано застосовувати загальнонаукові методи, діагностичний інструментарій моніторингу якості освіти, методи математичного і статистичного аналізу, інформаційно-комунікаційні технології тощо для вивчення реального стану та прогнозування змін освітнього процесу в закладах вищої та професійної (професійно-технічної) освіти).

Комунікація (згідно ПР08. Організувати науково-професійну комунікацію та міжособистісне спілкування в галузі професійної освіти, у тому числі іноземною мовою, в діалоговому режимі з широкою науковою спільнотою та громадськістю, обирати в усному та письмовому науково-педагогічному мовленні доцільні стилі, методи і засоби комунікації, ефективно презентувати дослідницькі ідеї, обговорювати і захищати власні погляди в усній і письмовій формах, володіти правилами міжнародного академічного письма; ПР09. Зрозуміло та переконливо доносити професійно значущу інформацію, підсумки власних наукових досліджень, емпіричні дані, обґрунтування, міркування та висновки для різної аудиторії на національному та міжнародному рівні відповідно до форм і стандартів апробації та викладення результатів наукової роботи).

Відповідальність і автономія (згідно ПР10. Обґрунтовано обирати і застосовувати традиційні та новітні методи, інноваційні технології та інструментарій (у т. ч. інформаційно-комунікаційні) у науковій, науково-

педагогічній, соціально-просвітницькій і громадській діяльності; ПР13. Осмислювати стратегію розбудови вітчизняної системи освіти, передбачати і визначати провідні напрями модернізації професійної освіти, обирати ефективні підходи до оновлення змісту та методів підготовки фахівців, розробляти новітнє науково-методичне забезпечення професійної підготовки, ефективно застосовувати традиційні й інноваційні технології навчання з метою оптимізації освітнього процесу, формулювати авторські пропозиції та рекомендації щодо побудови і розвитку сучасного інформаційно-освітнього середовища в закладі освіти; ПР15. Усвідомлювати необхідність навчання впродовж усього життя задля поглиблення набутих і здобуття нових компетентностей, формування цілісного світогляду, виявляти та розвивати індивідуальні творчі якості, планувати і вирішувати завдання власного професійного, наукового й особистісного розвитку, підтримання та підвищення іміджу сучасного науково-педагогічного працівника, становлення власної професійної позиції.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів компетентностей і програмних результатів навчання відповідно до освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії зі спеціальності 015 «Професійна освіта» (за спеціалізаціями).

4. Передумови для вивчення дисципліни

Навчальна дисципліна «Порівняльна професійна педагогіка» вивчається в тісному зв'язку зі змістом дисциплін «Філософія науки», «Психологія та педагогіка вищої школи», «Теорія і методика професійної освіти», «Модернізація сучасної професійної освіти», «Іноземна мова наукового спілкування», що сприяє створенню цілісного уявлення про зміст професійної діяльності викладача ЗВО із специфічними умовами навчання, предмет дисципліни як науки та завдання як практичної педагогічної діяльності.

Набута здобувачами вищої освіти під час вивчення цієї дисципліни складова професійного досвіду у вигляді загальних і професійних компетентностей, системи знань, умінь, навичок, норм і цінностей є теоретичним і практичним підґрунтям подальшого опанування професією, вивчення усього циклу обов'язкових і вибіркового компонентів професійної теоретичної та практичної підготовки і виконання освітньо-кваліфікаційних робіт.

5. Формат і обсяг дисципліни

Формат курсу	Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з двох змістових модулів, які є логічно завершеними, відносно самостійними, цілісними частинами, засвоєння яких передбачає опанування та перевірку рівня засвоєння 8 тем. У процесі вивчення курсу здобувачі вищої освіти також повинні брати активну участь в обговоренні дискусійних питань, вирішувати індивідуально й у групі проблемні ситуативні завдання.
Обсяг дисципліни:	3 кредити / 90 академічних годин, з яких: лекцій 16 годин, семінарів 16 годин, самостійної роботи 58 годин.
Форми навчання	лекції, семінарські заняття, консультації, самостійна робота (в тому числі виконання здобувачами освіти індивідуальних завдань у позааудиторний час).

6. Тематика та зміст курсу

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма)				
	усього	у тому числі			
		л	сем	пр	с.р.
3-ий семестр					
<u>Змістовий модуль 1. Порівняльна педагогіка у сучасній системі професійної освіти</u>					
Тема 1. Порівняльна педагогіка як галузь наукових знань.	12	2	2	–	8
Тема 2. Історичні витоки сучасної вищої освіти: глобальний, європейський і національний контексти.	11	2	2	–	7
Тема 3. Суспільно-політичні, соціально-економічні та культурно-освітні чинники розвитку вищої освіти в суспільстві знань.	11	2	2	–	7
Тема 4. Тенденції модернізації освітньої діяльності вищої школи в ЄС та в Україні.	11	2	2	–	7
Разом за 3-й семестр	45	8	8		29
4 семестр					
<u>Змістовий модуль 2. Проблема забезпечення якості сучасної професійної освіти.</u>					
Тема 5. Наукова та інноваційна діяльність закладів вищої освіти у світі, ЄС та в Україні: тенденції розвитку.	11	2	2	–	7
Тема 6. Забезпечення якості вищої освіти: європейський, національний та інституційний виміри.	11	2	2	–	7
Тема 7. Інноваційні підходи до менеджменту вищої освіти в сучасному світі.	12	2	2	–	8
Тема 8. Болонський процес як стратегія формування Європейського простору вищої освіти: цілі, етапи розвитку, виміри змін.	11	2	2		7
Разом за 4-й семестр	45	8	8		29
Разом:	90	16	16	–	58

7. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

7.1. Темі лекційних занять

№ з/п	Назва теми	К-сть год.
1.	Порівняльна педагогіка як галузь наукових знань.	2
2.	Історичні витоки сучасної вищої освіти: глобальний, європейський і національний контексти.	2
3.	Суспільно-політичні, соціально-економічні та культурно-освітні чинники розвитку вищої освіти в суспільстві знань.	2
4.	Тенденції модернізації освітньої діяльності вищої школи в ЄС та в Україні.	2
5.	Наукова та інноваційна діяльність закладів вищої освіти у світі, ЄС та в Україні: тенденції розвитку.	2
6.	Забезпечення якості вищої освіти: європейський, національний та інституційний виміри.	2
7.	Інноваційні підходи до менеджменту вищої освіти в сучасному світі.	2
8.	Болонський процес як стратегія формування Європейського простору вищої освіти: цілі, етапи розвитку, виміри змін.	2
<i>Разом:</i>		16

Короткий зміст лекційних занять

Змістовий модуль 1. Порівняльна педагогіка у сучасній системі професійної освіти.

Тема 1. Порівняльна педагогіка як галузь наукових знань.

Предмет порівняльної педагогіки. Історичні етапи розвитку порівняльної педагогіки. Методи дослідження та джерела порівняльної педагогіки. Актуальні проблеми досліджень у галузі порівняльної педагогіки.

Тема 2. Історичні витоки сучасної вищої освіти: глобальний, європейський і національний контексти.

Етапи розвитку освіти підвищеного рівня в Європі, світі та в Україні. Розвиток університетської освіти в Європі та в Україні. Моделі університету та їх теоретичне обґрунтування.

Тема 3. Суспільно-політичні, соціально-економічні та культурно-освітні чинники розвитку вищої освіти в суспільстві знань.

Політична та економічна глобалізація як чинник розвитку вищої освіти у світі, в ЄС та в Україні. Європеїзація як чинник розвитку вищої освіти в Україні. Інтернаціоналізація вищої освіти у світі, в ЄС та в Україні. Масовізація вищої освіти у світі, в ЄС та в Україні.

Тема 4. Тенденції модернізації освітньої діяльності вищої школи в ЄС та в Україні.

Актуальні компетентності, необхідні на ринку праці в умовах суспільства знань. Європейська та національна рамки кваліфікацій. Студентоцентризований підхід до організації освітнього процесу у вищій школі. Цифровий підхід в інноваційній освітній діяльності вищої школи.

Змістовий модуль 2. Проблема забезпечення якості сучасної професійної освіти.

Тема 5. Наукова та інноваційна діяльність закладів вищої освіти у світі, ЄС та в Україні: тенденції розвитку.

Законодавча база наукової та інноваційної діяльності у вищій школі України. Етапи розвитку наукової й інноваційної місії університетів світу. Національні моделі взаємодії освітньої та наукової діяльності університету. Університет в інноваційній системі суспільства. Управління науковою діяльністю (УНД) сучасного університету. Питання наукової та академічної доброчесності у Європейському просторі вищої освіти та Європейському науковому просторі.

Тема 6. Забезпечення якості вищої освіти: європейський, національний та інституційний виміри.

Етапи формування європейського виміру ЗЯВО. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти. Особливості функціонування структур зовнішнього та внутрішнього ЗЯВО в Україні.

Тема 7. Інноваційні підходи до менеджменту вищої освіти в сучасному світі.

Чинники розвитку інноваційного менеджменту вищої школи у глобальному контексті. Автономізація менеджменту вищої школи у ЄПВО. Проєкт ATHENA Результати для України. Ризик-менеджмент у сучасній вищій освіті: Аналіз британського досвіду. Менеджмент міжнародної діяльності університету: світовий досвід. Фандрейзинг як інноваційний підхід до менеджменту вищої школи: американський досвід.

Тема 8. Болонський процес як стратегія формування Європейського простору вищої освіти: цілі, етапи розвитку, виміри змін.

Доболонський період європейської інтеграції у сфері вищої освіти: етапи розвитку. Етапи розвитку Болонського процесу Виміри змін у національних системах вищої освіти країн-членів Болонського клубу у контексті реалізації реформ: політичний, соціальний, академічний, культурний.

8. Теми практичних, семінарських і лабораторних занять

8.1. Теми практичних занять

Практичних занять не передбачено.

8.2. Темі семінарських занять

№ з/п	Назва теми	К-сть год.
1.	Порівняльна педагогіка як галузь наукових знань.	2
2.	Історичні витоки сучасної вищої освіти: глобальний, європейський і національний контексти.	2
3.	Суспільно-політичні, соціально-економічні та культурно-освітні чинники розвитку вищої освіти в суспільстві знань.	2
4.	Тенденції модернізації освітньої діяльності вищої школи в ЄС та в Україні.	2
5.	Наукова та інноваційна діяльність закладів вищої освіти у світі, ЄС та в Україні: тенденції розвитку.	2
6.	Забезпечення якості вищої освіти: європейський, національний та інституційний виміри.	2
7.	Інноваційні підходи до менеджменту вищої освіти в сучасному світі.	2
8.	Болонський процес як стратегія формування Європейського простору вищої освіти: цілі, етапи розвитку, виміри змін.	2
<i>Разом:</i>		8

8.3. Темі лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені.

9. Завдання для самостійного опрацювання

Самостійна робота є невід'ємною складовою опанування курсу. Вона передбачає вивчення лекційного матеріалу курсу, розміщеного у «Віртуальному університеті», самостійне опанування низки визначених викладачем питань, тестування рівня знань, а також виконання індивідуальних завдань.

№ з/п	Назва теми	К-сть год.
1.	Порівняльна педагогіка як галузь наукових знань.	8
2.	Історичні витоки сучасної вищої освіти: глобальний, європейський і національний контексти.	7
3.	Суспільно-політичні, соціально-економічні та культурно-освітні чинники розвитку вищої освіти в суспільстві знань.	7
4.	Тенденції модернізації освітньої діяльності вищої школи в ЄС та в Україні.	7
5.	Наукова та інноваційна діяльність закладів вищої освіти у світі, ЄС та в Україні: тенденції розвитку.	7
6.	Забезпечення якості вищої освіти: європейський, національний та інституційний виміри.	7
7.	Інноваційні підходи до менеджменту вищої освіти в сучасному світі.	8

8.	Болонський процес як стратегія формування Європейського простору вищої освіти: цілі, етапи розвитку, виміри змін.	7
<i>Разом:</i>		58

Питання з кожної теми можуть розкриватися за допомогою презентацій, доповідей або тезово. Самостійна робота обговорюється протягом семінарського заняття. У разі, якщо здобувач не підготував самостійну роботу, вона вважається такою, що не була виконана. Теми та питання, що виносяться на самостійне опрацювання містяться в методичних вказівках для самостійної роботи на навчальній платформі Moodle.

Індивідуальні завдання в межах самостійної роботи спрямовані на формування та розвиток практичних умінь здобувачів аналізувати дослідження з проблем методології наукового пізнання та педагогічного пошуку, генерувати нові ідеї для власного дослідження актуальних проблем з галузі знань Освіта/Педагогіка, зокрема професійної освіти відповідно до мети і завдань дисертаційної роботи.

10. Методи навчання

Із метою забезпечення максимального засвоєння здобувачами освіти матеріалу курсу використовуються такі **методи**:

лекції – інформаційно-ілюстративний, інтерактивний (аналітична лекція, лекція-бесіда, презентація, візуалізація, демонстрування; узагальнення, систематизація знань);

семінарські заняття – дискусійно-діалогічний (семінари-дослідження, диспути, дискусії, кейс-методи, підведення підсумків);

самостійна робота – підготовка доповідей і презентацій, виконання творчо-пошукового завдання (визначити комплекс методів експерименту за темою дослідження, створення професійного портфоліо);

консультації – пояснення, дискусійний метод.

Методи контролю та самоконтролю успішності здобувачів освіти:

поточний контроль – оцінювання активності під час лекції та семінарських занять; оцінювання виступів на семінарах, розв'язок проблемних завдань, тестування; звіт із виконання творчо-пошукового завдання (презентація за результатами науково-експериментальної роботи), самооцінювання та взаємооцінювання портфоліо, оцінювання результатів неформальної освіти;

підсумковий контроль – залік.

На лекціях застосовуються презентації, аналітичний, індуктивний і дедуктивний методи вивчення матеріалу, інтерактивні методи педагогічної взаємодії для актуалізації, узагальнення, систематизації знань аспірантів. Структура семінарського заняття містить: письмово підготовлені та презентовані виступи-доповіді (для поглиблення знань з теорії та практики наукових досліджень у педагогіці), обговорення ключових питань (для формування здатності аргументувати власну думку, брати участь в науковому полілозі), окремі практичні завдання (для розвитку навичок самостійної

науково-дослідної діяльності), дискусії (для формування навичок обговорювати проблеми дослідження), підведення підсумків (для поглиблення розуміння досліджуваних проблем, формування ціннісних орієнтацій, власної позиції).

11. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

Ноутбук, мультимедійний проектор, програмне забезпечення MS Office (Teams, PowerPoint, Word, Excel), електронне навчальне середовище «Віртуальний університет» (на платформі Moodle).

12. Критерії оцінювання

Оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня регулюється «Положенням про порядок та критерії оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ЛДУ БЖД» https://ldubgd.edu.ua/sites/default/files/1_nmz/nakazy/polozh_ldubzhd_poryadok_ocinyvannya_.pdf. Контроль і оцінювання рівня компетентності та відповідності програмних результатів здійснюється згідно з кредитно-модульною системою організації освітнього процесу за національною (чотирибальною) шкалою, відповідно до Додатку Б «Положення...», і складається з двох етапів: поточного та підсумкового, результати яких інтегруються в підсумковій оцінці.

Поточний контроль

Поточний контроль проводиться на семінарських заняттях у терміни, які визначаються календарним планом. Мета поточного контролю – виявити рівень знань здобувачів із розділів дисципліни, а саме оцінити ступінь розуміння та засвоєння теоретичного і практичного матеріалу, здатності осмислити зміст теми, умінь публічно презентувати певний матеріал, виконати завдання, передбачені для самостійного опрацювання.

У ході поточного контролю проводиться систематичний вимір приросту знань і вмінь, а також їх корегування. Оцінювання здійснюється за національною шкалою – «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно». Викладач вносить оцінки до журналу обліку роботи академічної групи (поточна успішність). Результати поточного контролю (**максимально 50 балів**) ураховуються під час виставлення підсумкових оцінок.

Здобувач, який отримав оцінку «незадовільно» на поточному контролі, зобов'язаний її перескласти.

Вид робіт	Формат проведення та норми оцінювання
робота на семінарському занятті	Контроль відбувається шляхом оцінювання виступів, урахування активності під час колективних дискусій і обговорень. За роботу на семінарських заняттях протягом семестру можна отримати до 30 балів.
самостійна робота; виконання тестів	В якості контролю передбачено виконання тестових завдань за кожною темою, розв'язання яких сумарно оцінюється до

	10 балів. Успішне виконання всіх тестових завдань, а також підсумкового тесту (не нижче 51) у «Віртуальному університеті» є підтвердженням виконання завдань самостійної роботи здобувача освіти й умовою допуску до іспиту.
Критерії поточного контролю	
Оцінювання поточних результатів (виконання завдань, винесених на семінар) проводять за такими показниками (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого):	
– завдання не виконано або виконано в недостатньому обсязі	0–35%
– завдання виконано частково, із суттєвими науковими і методичними помилками	36–50%
– завдання виконано повністю, але допущені окремі недоліки (у змісті, висновках)	51–60%
– завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки (у прикладах, в оформленні), відповіді на уточнювальні запитання викладача не точні	61–70%
– завдання виконано правильно, вчасно, зауваження не принципові, однак відповіді на уточнювальні запитання викладача не завжди обґрунтовані, не повні	71–80%
– завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень, відповіді на уточнювальні запитання викладача змістовні, аргументовані	81–90%
– у виконанні виявлено ґрунтовну підготовку, висловлено власну точку зору, підкріплену сучасною науковою аргументацією, дано вичерпні відповіді на всі запитання	91–100%

Підсумковий контроль	
Підсумковий контроль здійснюється наприкінці семестру шляхом складання заліку та має на меті перевірку набутих здобувачем вищої освіти знань, умінь та інших компонентів компетентності з навчальної дисципліни.	
До заліку допускаються здобувачі, які відпрацювали не менше 50 % пропусків і виконали підсумкові тести в середовищі «Віртуальний університет» (оцінка «задовільно» та вище).	
Залік (максимально <u>50</u> балів) складається з двох письмових завдань із переліку, поданого у «Віртуальному університеті».	
Критерії підсумкового контролю	
Підсумковий контроль здобувача освіти проводять за показниками повноти, відповідності, обґрунтованості, структурної логічності й аргументованості відповідей із кожного питання:	
– не володіє навчальним матеріалом, не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань і практичних завдань; не відповів на жодне додаткове питання	0 балів
– частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст питань, допускає при цьому суттєві помилки; правильно відповів на	1–5 балів

окремі додаткові питання	
– не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, фрагментарно, поверхово викладає його, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань, допускає суттєві неточності; правильно відповів на менше половини додаткових питань	6–10 балів
– у цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування й аргументації, без використання необхідної літератури, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки; правильно відповів на половину додаткових питань	11–15 балів
– достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу; однак не вистачає глибини й аргументації, допускаються окремі несуттєві неточності та незначні помилки; правильно відповів на більшість додаткових питань	16–20 балів
– у повному обсязі володіє матеріалом, вільно, самостійно й аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу; правильно відповів на всі додаткові питання	21–25 балів

Викладач може ставити додаткові питання; кожна відповідь оцінюється до 5 балів.

Якщо здобувач вищої освіти не був присутній на заліку, викладач ставить у відомість відмітку «не з'явився». Здобувач освіти, який не був присутній на заліку або отримав незадовільну оцінку, складає його повторно. Повторне складання відбувається не більше двох разів: один раз – викладачеві, а другий – комісії, до складу якої входить начальник кафедри і 2–3 науково-педагогічних працівника.

Недопущені до заліку здійснюють перескладання в терміни, передбачені для усунення академічної заборгованості.

Підсумкове оцінювання

Під час підсумкового оцінювання враховується поточно-накопичувальна інформація, зареєстрована в журналі обліку роботи академічної групи. Підсумкова оцінка обчислюється як сума рейтингових оцінок (балів) поточного (max 50 балів) і підсумкового (max 50 балів) контролю за 100-бальною шкалою, яка переводяться в національну шкалу та шкалу ЄКТС.

Інтерпретація підсумкового оцінювання:

«відмінно» (А, 91–100) – здобувач повністю оволодів програмою навчальної дисципліни на найвищому рівні – дає вичерпні, обґрунтовані, теоретично та практично правильні відповіді не менш ніж на 91% питань, опанував рекомендовану літературу, демонструє поглиблене знання матеріалу, проводить узагальнення та висновки, досконало оформлює завдання, виявляє активність, самостійність і креативність у виконанні поставлених завдань, прагне до вивчення позапрограмного матеріалу та опанування

міждисциплінарних знань;

«дуже добре» (В, 81–90) – здобувач оволодів програмою навчальної дисципліни на високому рівні – дає обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді не менш ніж на 81% питань, опанував рекомендовану літературу, демонструє знання матеріалу, формулює висновки, охайно оформлює завдання, виявляє активність і самостійність, проте допускає окремі неточності;

«добре» (С, 71–80) – здобувач в основному оволодів програмою навчальної дисципліни на продуктивному рівні – володіє знаннями матеріалу, знаходить правильні відповіді не менш ніж на 71% питань, але допускає незначні помилки у формулюванні термінів, категорій і вирішенні завдань, проте за допомогою викладача швидко виправляється; активний у виконанні завдань;

«задовільно» (D, 61–70) – здобувач показав задовільні результати оволодіння навчальною програмою дисципліни на репродуктивному рівні – дає правильну відповідь не менше ніж на 71% питань, однак вони не завжди обґрунтовані, неповні; у відповідях допускає помилки, які здатен виправити; виступає за темою завдань, бере задовільну участь у груповій роботі;

«достатньо» (Е, 51–60) – здобувач виявив мінімально достатній рівень знань із дисципліни, необхідний для продовження навчання – вивчив основні терміни курсу й орієнтуються в базовому матеріалі, дає правильну відповідь не менше ніж на 61% питань, однак вони недостатньо обґрунтовані, невичерпні; допускає помилки, які виправляє за допомогою викладача; недостатньо виступає за темою завдань, майже не бере участі у груповій роботі;

«незадовільно з можливістю повторного складання» (FХ, 36–50 балів) – здобувач дає правильну відповідь не менше ніж на 36% питань, однак вони необґрунтовані, невичерпні, допускає грубі помилки, індиферентно виявляє себе під час виконання групових завдань, має поверхневе уявлення про навчальний матеріал, не здатен ним оперувати;

«незадовільно з обов'язковим повторним курсом» (F, 0–35 балів) – здобувач дає правильну відповідь менше ніж на 35% питань, при цьому відповіді необґрунтовані, невичерпні, допускає грубі помилки, цілковито індиферентно або негативно виявляє себе під час групових завдань, відсутні суттєві уявлення про зміст курсу, загалом не володіє матеріалом у необхідному обсязі.

Підсумкові оцінки виставляються публічно та вносяться до відомості, залікової книжки (позитивні результати) здобувача в національній, 100-бальній шкалі та шкалі ЄКТС відповідно до співвідношень, прийнятих у ЛДУБЖД. Шкала переведення балів у підсумкову оцінку подана в Таблиці 1.

Таблиця 1 – Шкала оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

Сума балів за всі види навчальної	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, диференційованого заліку, курсового проекту (роботи), практики	для заліку

діяльності			
91–100	A	відмінно	зараховано
81–90	B	дуже добре	
71–80	C	добре	
61–70	D	задовільно	
51–60	E	достатньо	
36–50	FX	незадовільно (з можливістю повторного складання)	не зараховано
0–35	F	незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)	

13. Політика курсу

Політика курсу полягає в послідовному та цілеспрямованому здійсненні освітнього процесу на засадах прозорості, доступності, наукової обґрунтованості, методичної доцільності, академічної доброчесності, дисциплінованості та відповідальності всіх учасників. Виконання навчальних завдань та інша робота має відповідати вимогам «Кодексу академічної доброчесності та корпоративної культури ЛДУ БЖД» https://ldubgd.edu.ua/sites/default/files/1_nmz/nakazy/kodeks_akademichnoyi_dobrochesnosti_ta_korpo.pdf.

Академічні очікування від здобувачів освіти – своєчасне виконання завдань, передбачених силабусом дисципліни; обов'язкове відвідування та виконання семінарських занять і завдань самостійної роботи. Рекомендується:

- не пропускати заняття без поважної причини та не запізнюватися;
- брати активну участь в освітньому процесі, вести конспекти лекцій, семінарських занять, готувати теоретичний та практичний матеріал, презентації до виступів, виконувати передбачені курсом вправи, вирішувати тестові завдання;
- брати участь в опрацюванні семінарських питань (доповнення, відповідь на питання викладача, висловлення своєї обґрунтованої точки зору під час обговорення проблемних питань)
- здійснювати самостійну підготовку до занять відповідно до затвердженого плану;
- поточний контроль (тести, індивідуальні завдання) складати згідно з графіком;

Дотримання принципів академічної доброчесності:

- всі завдання поточного та підсумкового контролю виконувати самостійно без допомоги сторонніх осіб;
- дотримуватись норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- напрацювання інших авторів використовувати лише з належно оформленим цитуванням – у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей посилаються на перевірені джерела інформації;
- для оцінювання надавати лише результати власної роботи;

– надавати достовірну інформацію про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

– не допустимо вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити ваші результати чи погіршити/покращити результати інших здобувачів освіти;

– не допустимо оприлюднювати (публікувати) відповіді на питання, які використовуються в рамках курсу для оцінювання знань здобувачів освіти.

За порушення академічної доброчесності (плагиат, фальсифікація, списування, обман тощо) здобувачі освіти можуть бути притягнені до академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання (тестове завдання, іспит, залік тощо); повторне проходження відповідного курсу; відрахування з Університету.

Поведінка в аудиторії:

– дотримуйтесь вимог законодавства, Статуту та правил внутрішнього розпорядку ЛДУБЖД;

– виконуйте вимоги з охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії, протипожежної безпеки, передбачені відповідними правилами та інструкціями

– дотримуйтесь дисципліни під час освітнього процесу – поважайте працю викладачів, товаришів по навчанню та себе;

– не допустимі запізнення на лекцію та інші заняття; викладач має право не допустити до заняття здобувача, що запізнився;

– не припустимо відволікатись на розмови, користуватись мобільними телефонами та іншими гаджетами, порушувати дисципліну в будь який інший спосіб; викладач має право відсторонити від заняття здобувача, що порушує дисципліну і не реагує на зауваження;

– користування пристроями (гаджетами) для доступу до мережі Інтернет дозволене лише під час семінарських/практичних занять за вказівкою чи дозволом викладача для виконання тестових завдань і використання додаткових програм в освітніх цілях;

– прислухайтесь до думки колег; поважайте людську гідність;

– дотримуйтесь норм культури мовлення;

– демонструйте самостійність, ініціативу, творчі здібності тощо.

Політика щодо пропусків занять. Пропуски занять без поважної причини не допустимі. У разі пропуску з поважних причин лекційних занять їх необхідно відпрацювати у двотижневий термін. Пропущені лекції відпрацьовують у позааудиторний час (під час консультації викладача) шляхом усного/письмового опитування за змістом лекції або тестування у Віртуальному університеті.

Відпрацювання пропущених чи незадовільно оцінених семінарських занять відбувається за умови попереднього ознайомлення з матеріалами лекцій і виконання завдань, запропонованих викладачем (можуть відрізнятись від тих, що готували одногрупники).

Політика щодо термінів виконання завдань і ліквідації академічної заборгованості: терміни виконання завдань вказуються в електронному курсі «Віртуального університету». Роботи, які здаються з порушенням термінів без

поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Відпрацювання академічної заборгованості з дисципліни можливо до дня проведення підсумкового контролю (відповідно до розкладу).

Недопущені до підсумкового контролю здобувачі освіти здійснюють перездачу в терміни, відведені для усунення академічної заборгованості у два етапи: 1) заборгованість із поточного контролю; 2) заборгованість із підсумкового контролю. Ліквідація заборгованості поточного контролю відбувається шляхом виконання тестових завдань і підготовки рефератів із навчального матеріалу (3–5 рукописних сторінок) згідно з тематичним планом курсу. У разі позитивної оцінки на наступний день призначається ліквідація заборгованості з підсумкового контролю у форматі перездачі.

Політика щодо оцінювання успішності. Результати підсумкового контролю успішності навчання оцінюються за 100-бальною шкалою та перераховуються в оцінки академічної успішності за шкалою ECTS/національною шкалою. Встановлюються: максимальні суми балів за виконання завдань – 50 балів під час поточної роботи, 50 балів – за виконання завдань, винесених на підсумковий контроль.

14. Рекомендована література

Основна:

1. Авшенюк Н. М. Тенденції розвитку транснаціональної вищої освіти у другій половині ХХ – на початку ХХІ ст. : монографія; за ред. Лещенко М. П. Київ : Інститут обдарованої дитини, 2015. 610 с.

2. Бідюк Н. М. Порівняльна педагогіка в схемах і таблицях : навч. посіб. Хмельницький : ХНУ, 2017. 267 с.

3. Галус О. М., Шапошнікова Л. М. Порівняльна педагогіка. Київ : Вища школа, 2006. 216 с.

4. Інноваційні педагогічні технології та методики в освітньому процесі військових навчальних закладів провідних країн-членів НАТО і України: колект. монографія / за заг. ред. В. С. Рижикова ; Військ. ін-т Київ. нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка. Київ : Ямчинський О. В. [вид.], 2020. 341 с.

5. Курс лекцій з порівняльної педагогіки / за заг. ред. чл.-кор. НАПН України Г. В. Троцько. Харків, 2007. 264 с.

6. Ничкало Н. Г. Порівняльна професійна педагогіка як галузь педагогічного знання. *Порівняльна професійна педагогіка*. 2011. № 1. С. 6–18.

7. Плачинда Т. С. Професійна підготовка майбутніх авіаційних фахівців: зарубіжний і вітчизняний досвід та шляхи підвищення якості: монографія. Кіровоград : Полімед-Сервіс, 2014. 532 с.

8. Порівняльна педагогіка: методологічні орієнтири українських компаративістів : хрестоматія. Київ : Педагогічна думка, 2015. 176 с.

9. Професійні навчальні заклади в країнах Європейського Союзу / за заг. ред. В. О. Радкевич. Київ: ІПТО НАПН України, 2017. 210 с.

10. Професійні стандарти і кваліфікації у країнах з високорозвинутою економікою / Л. П. Пуховська, А. О. Ворначев С. В. Мельник Ю. І. Кравець за наук. ред. Л. П. Пуховської. Київ : «НВП Поліграфсервіс», 2014. 231 с.

11. Сучасні моделі професійної освіти і навчання в країнах Європейського Союзу: порівняльний досвід: монографія / за заг. ред. В. О. Радкевич. Житомир: «Полісся», 2018. 2008 с.

12. Професійний розвиток персоналу підприємств у країнах Європейського Союзу: посібник / Л. П. Пуховська, А. О. Ворначев, С. О. Леу ; за наук. ред. Л. П. Пуховської. Київ: ІІТО НАПНУ. 2015. 176 с.

13. Сбруєва А. А. Порівняльна педагогіка вищої школи: національний, європейський та глобальний контексти : навч. посіб. Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2021. 319 с.

14. Чепіль М. М. Порівняльна педагогіка : навч. посіб. Київ : Академвидав, 2014. 216 с.

Додаткова:

1. Балендр А. В. Професійна підготовка фахівців з охорони кордону в країнах Європейського Союзу: теорія і практика : монографія. Хмельницький : НАДПСУ, 2020. 503 с.

2. Бідюк Н. М. Професійне навчання безробітних у США: теорія і практика: монографія / ред. Н. Г. Ничкало ; АПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих. Хмельницький : ХмЦНТЕУ, 2009. 541 с.

3. Бідюк Н. М. Порівняльно-педагогічні дослідження у контексті розвитку інтеграційних процесів в освіті. *Університет на шляху Болонських перетворень*: зб. наук.-метод. пр. / за заг. ред. М. Є. Скиби, С. Г. Костогриза. Хмельницький ХНУ, 2012. С. 73–76.

4. Білявець С. Тенденції підготовки офіцерських кадрів у провідних країнах світу в XIX–XX століттях. *Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України*. Серія : Педагогіка. 2016. Вип. 6. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadrped_2016_6_3.

5. Будник О. Б. Порівняльна педагогіка : методичні рекомендації до вивчення курсу / Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ, 2016. 76 с.

6. Бхіндер Н. В. Професійна підготовка прикордонників у вищих військових навчальних закладах Республіки Індія: теорія і практика : монографія. Вінниця : ТВОРИ, 2020. 487 с.

7. Вдович С. М., Зельман Л. Н. Методологічні підходи та принципи дослідження історії розвитку професійно-технічної освіти. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців : методологія, теорія, досвід, проблеми* : зб. наук. пр. Вип. 51. Київ ; Вінниця : ТОВ фірма «Планер», 2018. С. 90-93.

8. Державні стандарти професійної освіти: теорія і методика : монографія / за ред. Н. Г. Ничкало. Хмельницький : ТУП, 2002. 334 с.

9. Енциклопедія освіти / АПН України; голов. ред. В. Г. Кремень. Київ : Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.

10. Корсак К. Світова вища освіта. Київ : МАУП-МКА, 1997. 209 с.
11. Радкевич В. О. Професійна освіта і навчання: європейський контекст розвитку. *Науковий вісник Ін-ту проф.-техн. освіти НАПН України. Професійна педагогіка*: зб. наук. пр. Житомир : Євенок О., 2017. С. 5–15.
12. Системи оцінювання якості професійної освіти і навчання в країнах Європейського Союзу: монографія / за заг. ред. О. В. Бородієнко. Київ : ІІТО НАПН України, 2018. 223 с.
13. Соколова І. Наукові підходи до проведення компаративних досліджень в освіті. *Освітологія = Oświatologia: укр.-пол. щоріч.* Київ, 2014. № 3. С. 23–29.
14. Discourse formation in comparative education. (2011) Ed. by J. Schriewer. Peter Lang. GmbH; 4th Revised edition.
15. Research Methods and Methodologies in Education. (2017) By Robert Coe, Michael Waring, Larry V Hedges, and James Arthur. Second Edition. Sage. URL: <https://study.sagepub.com/coe2e>

Інформаційні ресурси:

1. Віртуальний університет ЛДУ БЖД. URL: <http://virt.ldubgd.edu.ua/>
2. Інформаційний сайт European Educational Research Association (EERA). URL : <https://eera-ecer.de/>
3. Інформаційний сайт Асоціації європейських університетів (European University Association,): URL: <http://www.eua.be>.
4. Інформаційний сайт Європейського центру вищої освіти CEPES: URL : <http://www.cepes.ro>.
5. Інформаційний сайт мережі освітньої інформації ЄС EURYDICE: URL : <http://www.eurydice.org/portal/page/portal/eurydice/EuryCountry>.
6. Інформаційний сайт Світової ради товариств порівняльної педагогіки World Council of Comparative Education Societies. URL: <https://wcces-online.org/>
7. Науковий журнал «Порівняльно-педагогічні студії» / The “Studies in Comparative Education”. URL: <http://pps.udpu.edu.ua/>.
8. Освіта України. URL: <http://osvita-ukrainy.com.ua>
9. Освіта.UA. URL: <http://osvita.ua>
10. Порівняльна професійна педагогіка. Міжнародний науковий фаховий журнал. URL: <http://khnu.km.ua/angl/j/arch.htm>.
11. Портал сучасних педагогічних ресурсів URL : <http://www.intellect-invest.org.ua>
12. Сайт Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського. URL: <http://www.dnpb.gov.ua>
13. CEDEFOP / Publications and Resources. URL: <https://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources>.